

Відділ культури і туризму
Ярмолинецької райдержадміністрації

Ярмолинецька центральна районна бібліотека

Серія «На допомогу сільському бібліотекарю»

Краєзнавство – складова бібліотечної роботи

Методично-бібліографічний посібник

Ярмолинці 2006

Краєзнавство – складова бібліотечної роботи : метод. – бібліогр. посібник / Відділ культури і туризму Ярмолинецької райдержадміністрації. Ярмолинецька районна бібліотека. – Ярмолинці, 2006. - с. 57. (сер. «На допомогу сільському бібліотекарю»)

В даному посібнику представлені методичні рекомендації по краєзнавчій роботі в бібліотеках, сценарії масових заходів, календар знаменних дат.

Посібник розрахований на сільських бібліотекарів, студентів бібліотечних факультетів та місцевих краєзнавців.

Укладачі: Москаленко В. М.
Хоптяр Г. М.

Комп'ютерний набір: Посвистак А. Б.

Відповідальний за випуск: Гриб М. А.

Передмова

У формуванні “кореневої системи” духовності користувачів провідна роль належить краєзнавству. Комплексна різнобічна краєзнавча робота бібліотеки дає змогу ознайомитись і цілісно сприймати національний колорит рідного краю. Вивчення його історії, популяризація традицій, культурних цінностей є одним з найголовніших завдань, що стоять перед бібліотечними працівниками. Кожній інтелігентній людині притаманна любов до рідного краю, “малої батьківщини”, як ми часто величаємо цю непримітну цяточку на карті, де з’явилися на світ. Чуття Вітчизни супроводжує нас усе життя. Це почуття є одним з найсвітліших і найсвятіших. Наш видатний поет М. Т. Рильський писав: “Хто не знає свого минулого, той не вартий свого майбутнього. Хто не шанує видатних людей свого народу, той сам не гідний пошани”. Цю прадавню мудрість повторювано найсвітлішими різномовними умами в усі часи.

Саме бібліотека формує особистість на ґрунті історії, культури, традицій народу. Мета бібліотечного краєзнавства – зібрати, зберегти і надати користувачам документальні джерела та інформацію про рідний край.

Складники краєзнавчої роботи

Сільська бібліотека – це територія спілкування. Сюди можна прийти щоб взяти книгу, зустрітися з цікавими людьми, відпочити, тощо.

Велика роль в цьому відводиться бібліотекарю. Кожен відвідувач повинен бути певним, що знайде у бібліотеці не тільки цікаву, корисну книжку, але й привітну людину, помічника, який намагається задовольнити його інформаційні потреби в т. ч. і краєзнавчі.

Тому в першу чергу в бібліотеці повинен бути змістовний і різнобічний фонд краєзнавчої літератури, який повинен бути зосереджений в одному місці. Його треба вивчати і аналізувати. Для цього рекомендується проводити соціологічні чи маркетингові дослідження «Краєзнавчі документи у бібліотеках: стан і використання». Також велику увагу бібліотекар повинен приділяти картотекам: будь-яка інформація, будь-яке нагадування в будь-якому документі повинно знайти своє відображення в картотеках: краєзнавчій, персоналіях, фактографічній.

Видача краєзнавчої літератури повинна обліковуватися в щоденниках роботи в окремій графі «краєзнавство».

Задля популяризації краєзнавчої літератури, а також ознайомлення користувачів з історією свого рідного краю бібліотека повинна проводити соціокультурну діяльність, тобто проводити малі та великі форми масової роботи: вікторини, огляди, презентації, уроки, години краєзнавчого характеру. Дуже часто саме масові заходи, присвячені краєзнавчій темі,

стають чинником, який сприяє зверненню населення до бібліотеки.

Велику роль в краєзнавчій роботі відіграють клуби за інтересами – вони являються центром неформального спілкування населення, які мають спільні уподобання, люблять спілкуватися, досліджувати історію села, цікавляться фольклором, популяризують подільські звичаї і традиції.

Потрібно також нагадати про роль видавничої діяльності – це буклети до ювілейних дат, видатних людей села, експрес-інформації про події, краєзнавчі путівники.

Необхідно зосередити увагу на створенні позитивного іміджу бібліотеки, чому сприяє як проведення масових заходів, так і повідомлення про них в засобах масової інформації, особливо важливо писати повідомлення з історії краю.

Краєзнавчий фонд та довідково-бібліографічний апарат

Для успішної краєзнавчої роботи бібліотеки повинні планомірно та постійно поповнювати фонди краєзнавчої літератури. Фонд про рідний край в бібліотеках розміщується на одному чи кількох стелажах та розставляється за певними розділами.

Історія краю;

Етнографія;

Історія краю до 1917 року;

Революція і громадянська війна;

Голод і репресії 30-их років;

Поділля у Великій Вітчизняній війні;

Економіка краю;
Путівники;
Культура краю;
Видатні люди;
Література. Поезії;
Бібліографія. Краєзнавство.

Велике значення має накопичення краєзнавчих матеріалів у папках накопичувачах та групування їх по темах: “З історії рідного краю”, “Сторінки історії подільського краю, сторінки подвигу”, “Колючий вінок голодомору”, “Скарби рідного краю”, “Події і люди в житті краю”, “Друковані подорожі в давнину”.

Для того щоб мати повний облік існуючої літератури про свій край, потрібно постійно удосконалювати краєзнавчу картотеку, яка дасть змогу повно і точно відповісти на всі запити користувачів про рідний край. В краєзнавчій картотеці враховується вся краєзнавча література: окремі видання, журнальні та газетні статті, аналітично розписуються окремі розділи книг відведені рідному краю. Будується картотека відповідно до рубрикатора краєзнавчої картотеки. (Додаток №1).

Картотека дає можливість швидко добирати літературу з питань краєзнавства для різної роботи з користувачами, видавати довідки краєзнавчого характеру, складати рекомендаційні списки, підбирати літературу для бібліографічних оглядів тощо. Важливим доповненням до краєзнавчої картотеки є картотека персоналій (Додаток №3), топографічна та фактографічна її частини.

Соціокультурна діяльність з краєзнавства Книжкові виставки.

Велике значення для розкриття краєзнавчого фонду являють краєзнавчі виставки. Вони повинні нести читачам повну інформацію краєзнавчого характеру від давніх часів до теперішнього періоду в житті краю. Книжкові краєзнавчі виставки поповнюються не тільки книгами по краєзнавству, а також інформацією з журналів та газет, яка знаходиться в папках-накопичувачах. На книжковій виставці обов'язково повинні бути: звернення до читача, цитати, відсилки.

Назви книжкових виставок: «І знов хвилює батьківська земля», «Її святі гаї, святі поля», «пізнай свій край і в ньому себе», «Мало любити свій край, його потрібно ще й знати», «Мій край – моя земля квітуча, моєї Батьківщини рідний край».

Наприклад:

Назва: Мій рідний край – частина неньки України.

Цитата: Є великі міста, є уславлені села,
що в літопис народу ввійшли навіки,
але селище наше теж давнього роду
шість віків вже живуть тут мої земляки.

Ж. Олійник

I розділ – «Історичне минуле рідного краю».

В розділі розмістити книги про давні часи нашого краю, свого села, його історію, історичні пам'ятки. Доповнювати книги повинні папки, буклети, дослідження, матеріали краєзнавчих конференцій.

II розділ – «Громадянська війна на Поділлі».

Тут розташовуються книги та спогади про громадянську війну, матеріали науково-краєзнавчих конференцій, що стосуються нашого краю.

III розділ – «Трагічні роки голодомору та політичних репресій».

Даний розділ обов'язково доповнити спогадами очевидців голодомору.

IV розділ – «Наш край в полум'ї війни».

Крім книг треба ще доповнити спогадами ветеранів, буклетами, папками «Герої Радянського Союзу – наші земляки», «Вони визволяли наш край», «Вічна пам'ять героям» та інші.

V розділ – «Ними пишається наша земля».

В розділі розміщені книги із серії «Наші знатні земляки», папка з такою ж назвою, де знаходяться вирізки з газет про видатних людей краю: вчених, академіків, професорів. Буклети до видатних дат.

VI розділ – «Золоті книги краю».

Цей розділ розкриває вибраний матеріал про композиторів, співаків, поетів, доповнений публікаціями з газет, буклетами.

Література, яка виставлена на книжкових виставках повинна бути відображена в краєзнавчій картотеці.

Останнім часом в бібліотеках набули великої популярності виставки-персоналії про одного або кількох поетів чи письменників наших земляків.

Наприклад:

«К. О. Гордієнко – літописець села».

«Драматург П. Войчишен-Лугівський та його п'єси».

I розділ – твори письменника чи поета.

II розділ – література про творчість письменника, відгуки, рецензії.

III розділ – матеріали подані в періодиці, а також буклети присвячені письменникові, інформаційні та бібліографічні списки про його творчість.

Крім виставок до ювілейних дат та презентацій книг можна оформляти книжкові виставки:

Виставка-реквієм;

Виставка-подарунок;

Виставка-діалог;

Виставка-роздум;

Виставка-застереження;

Виставка-вікторина.

Назви книжкових виставок по краєзнавству

Моя земля – земля моїх батьків;

Село моє, для мене ти єдине;

Земля моя – душі моєї вісь;

Мій край – це серця рідна пристань;

Краю мій, тобі моя любов;

Подорож у давнину: село моє рідне;
Легенди і перекази про моє село;
Мій рідний край, моя земля;
Вони прославили наш край;
Наш край в минулому і сучасному;
Свята історія мого народу;

Масові заходи.

Пріоритетною формою масової роботи в бібліотеках є краєзнавство. Так, як кожний напрямок соціокультурної діяльності тісно пов'язаний з краєзнавчою роботою, тобто з історичними, культурними і народними традиціями рідного краю, з їх відродженням і впровадженням не тільки в роботу бібліотеки (масові заходи), а навіть наше життя.

Наприклад цикл заходів «Наш край у назвах» розповідає звідки пішли назви сіл, лісів, ярів. Цикли заходів: - «Від роду до роду»;

- «Щедрий вечір, добрий вечір»;
- «Родовід нашої землі».

знайомить користувачів з обрядами і звичаями свого краю.

Перегляд за сторінками енциклопедій «Абетка відомих імен», вечір вшанування «Про людей хороших – наших земляків». - це розповідь про видатних людей нашого краю. Доступною і цікавою формою роботи можуть бути бесіди за круглим столом:

- «Тут наша земля, тут наш дім»;
- «Краю мій рідний, скільки в тобі чарів і краси»;
- «Духовні храми нашого села»;
- «В гостях у предків».

Диспути: «Що таке мала Батьківщина», дискусії «Чи є майбутнє у села?», «Мій внесок у розквіт мого краю».

Ефективними в спілкуванні з користувачами являються краєзнавчі вікторини:

- «Цікаво про рідний край»;
- «Чи знаєш ти свій край?»;
- «Історія краю в піснях і легендах»;
- «Птахи нашого краю».

В бібліотеках рекомендується проводити уроки краєзнавства «Шануй чуже, своє люби і дорожи своїм».

Краєзнавчі години:

- «У кожного – любов своя і свій найкращий край»;
- «Історія краю в піснях і легендах»;
- «Кожен край має свої звичаї»;
- «Видатні люди нашого краю»;
- «Краю мій, тобі моя любов»;
- «Пізнай свій рідний край і в ньому себе».

Необхідною формою краєзнавчої роботи повинні стати Дні села:

- «Село моє – доле моя»;
- «Я кровинка твоя, України»;
- «Моє село на карті України».

Також можна оформляти екологічно-краєзнавчий вісник «Екологічний паспорт рідного села».

Доброю формою соціокультурної діяльності, яка поєднує між собою громадянське виховання і краєзнавчу роботу є цикли заходів «Героїчний літопис рідного краю», куди входять уроки історичного краєзнавства біля пам'ятників загиблих воїнів чи меморіалів, такі як:

- «Подвиг і пам'ять»;
- «Наші визволителі»;
- «Цей пам'ятний день Перемоги».

Для кращого пізнання і ознайомлення з природою рідного краю можна проводити віртуальні літературні експедиції присвячені флорі і фауні рідного краю:

- «Де рідний край там і рай»;
- «Тече річечка невеличечка»;
- «Співай пташко нам на радість»;
- «Наш барвінковий край»;
- «Заповідні куточки рідної землі».

На масовий захід «Багата талантами наша земля» можна запросити місцевих поетів чи письменників. Паралельно можна експонувати виставку за розділами:

- «Їхнє слово живе і понині»;
- «З немілючих криниць»;
- «На шляху до визнання».

Пробуджувати інтерес користувачів до літератури, мистецтва рідного краю покликані такі заходи, як поетичний калейдоскоп: «Рідного слова чудові перлини», літературно-тематична екскурсія по збірниках поетів-краян: «Літературні обрії», краєзнавчі літературно-поетичні години: «Первоцвіт слова»

Також можна організовувати презентації нових книг, книжково-ілюстровані виставки, перегляд літератури, літературні години по краєзнавству, усні журнали: «Село моє – калиновий край», «Поділля – колиско і доле».

Цікавими для читачів є літературні подорожі: «Тут все священне, все твоє, бо зветься просто краєм

рідним», «Люби свій край, всю душу солов'їну, і серця жаль йому віддай».

Усний журнал
«Люби та знай свій край»

- 1 ст. З глибини віків.
- 2 ст. Велика Вітчизняна на Хмельниччині.
- 3 ст. Природа рідного краю.
- 4 ст. Наші знатні земляки.

Тематичний вечір "Моє село, моя рідня живе у серці з діда-прадіда й понині".

Родинне свято "Та земля мила, де мати зросила".

Обговорення книги Є. М. Бугай, М. Є. Макухіна
"Из когорты мужественных"

1. Сини землі Хмельницької
2. Увінчанні легендарною славою.
3. Герої Радянського Союзу – наші земляки.
4. Так закалялась сталь.
5. Їх подвигів не забути, їх пам'ять живе у серцях Ярмолинчан.

Для глибшого ознайомлення користувачів з рідним краєм та з його історією в бібліотеках бажано проводити цикли заходів: «Моя земля – земля моїх батьків», куди входять:

- I. Книжкова виставка «Мій рідний край – частина неньки України».
- II. Усний журнал «Тобі розкаже сива давнина, як край наш жив, боровся, розвивався».

1 ст. Історичне минуле краю;

- 2 ст. Голодомор та репресії на Поділлі;
 - 3 ст. Грізні роки Великої Вітчизняної війни;
 - 4 ст. Післявоєнна розбудова та розвиток;
 - 5 ст. Наші видатні земляки.
 - 6 ст. Бібліографічний огляд літератури з історії нашого краю.
- III. Урок краєзнавства «Щира талантами наша земля».
 - IV. Вечір вшанування «Про людей хороших - наших земляків».
 - V. Зустріч з поетами-земляками «Духовні джерела краю».
 - VI. Конкурс дитячого малюнка «Село очима дітей».

Клуби за інтересами

Читачі захоплені однією справою, з дуже великим задоволенням будуть зустрічатися у стінах бібліотеки, і з вдячністю сприймати підтримку та інформаційне забезпечення.

Засідання клубів може починатися з огляду свіжих періодичних видань, а також нових надходжень до бібліотеки і до особистих колекцій членів клубу. Оприлюднюється найбільш цікава опублікована інформація. Друга частина засідання – «гість клубу» - присвячується людині, ім'я якої є знаним у цьому регіоні. Бібліотеки влаштовують такі зустрічі для своїх користувачів, щоб вони могли поспілкуватися з відомими земляками, дізнатися про їх професійну діяльність, а також познайомитися з невідомими сторінками їхнього життя. Готуються дайджести

публікацій запрошених або присвячених їм матеріалів. Програма засідань складається таким чином, щоб представити гостя, як цікаву людину, влаштовуються виставки. Ці засідання можуть принести користь, як членам клубу так і самій бібліотеці. Тематика цих заходів різноманітна, її складають члени клубу в кінці року на основі опитування учасників зустрічей, враховуючи спільні інтереси.

Цікавою і пізнавальною роботою можуть стати краєзнавчі клуби за інтересами. Наприклад: «Краєзнавець», «Пошук», «Рідний край», «Обереги», «Пізнай рідний край», «Калина», «Мамина пісня», «Бабусина скриня».

Своєрідним пізнанням про свій край, видатних і цікавих людей можуть бути поетичні клуби. Таким є клуб «Автограф», який об'єднує на своїх засіданнях як любителів поезії рідного краю так і знатних поетів.

Примірний план засідань клубу «Краєзнавець»

Січень – «Щедрий вечір, добрий вечір»

(вечір фольклору)

Лютий – «Віхи історичного шляху»

Березень – «Заповідні куточки рідного краю»

Квітень – «Наш край у назвах»

Травень – «Видатні люди – наші земляки»

Вересень – «Зустріч з прекрасним»

(вишивка, лозоплетіння, різьба по дереву)

Жовтень – «На крилах пісні»

(композитори, співаки)

Листопад – «Зустріч з поетами-земляками»

В бібліотеках можна розгортати краєзнавчі куточки, де експонується література історії «малої Батьківщини».

На базі сільських бібліотек, де народилися видатні діячі краю бажано відкривати бібліотеки-музеї, в окремій кімнаті потрібно зібрати всі матеріали, літературу про певного діяча, фотохроніка його життя, книжкові виставки присвячені цій людині, особисті речі, ксерокопії листів, звернень. На бібліотеці повинна бути вивіска, що це бібліотека-музей.

У книгозбірнях оформлюються краєзнавчі альбоми, літописи сіл, які постійно доповнюються новими матеріалами.

Центр регіональної інформації в сільській бібліотеці

Бібліотеки повинні бути базою забезпечення інформаційних потреб користувачів, важливою ланкою довідково-бібліографічного обслуговування. З роками удосконалюється робота центру регіональної інформації. Одним із пріоритетних напрямків роботи бібліотеки є співробітництво з місцевою владою, яке покликане сприяти забезпеченню відкритого доступу до інформаційних ресурсів та послуг. Мета центру – збір всієї інформації про регіон та нормативно-правових актів, прийнятих місцевою владою і надання їх у користування населенню. Для цього в бібліотеках потрібно оформити книжкову виставку «Бібліотека і влада» за такими розділами і з папками по даних темах:

1. Влада повідомляє:
 - Укази президента України;

- Закони, постанови Уряду;
 - Розпорядження районних та сільських сесій;
2. Соціальний захист населення
 - Документи відділу соцзахисту населення;
 - Обслуговування одиноких громадян та пенсіонерів;
 - Пенсійний фонд;
 - Документи, які необхідні при оформленні пенсії;
 3. Як оформити житлову субсидію?
 - Які документи необхідно представити для нарахування субсидії;
 - Графік роботи та телефони служби субсидій;
 4. Нова податкова політика
 - Матеріали податкової адміністрації;
 - Консультації для підприємств про сплату податків;
 - Звернення громадян до податкової служби;
 5. Центр зайнятості повідомляє:
 - Працевлаштування;
 - Пам'ятка безробітному;
 - Куди піти вчитися.

В бібліотеках можна вести збір побажань та пропозицій населення на адресу голови сільської ради.

Бібліотекарі повинні прагнути робити все необхідне, щоб кожен користувач був проінформований

з питань місцевого самоврядування і тих питань які його цікавлять.

Рекомендована література

1. Абрамова Т. У нас общий интерес – наше будущее. // Библио-поле. – 2006. - №8. – С.9-13.
2. Бібліотека і влада: матеріали на допомогу створенню на базі ЦБС Публічних центрів регіональної інформації. – Хмельницький, 2001. – С.3-6.
3. Бібліотечне краєзнавство: історія, досвід, пошук. // Бібліотека і час. – Хмельницький, 2001. – С.57-61.
4. Бібліотечне краєзнавство, як складова частина виховання національної самосвідомості учнів. // Шкільна бібліотека. – 2006. - №5. – С.61-66.
5. Краєзнавча робота: сучасний аспект // Бібліотечна планета. – 2004. - №4. – С.28-29.
6. Соціокультурна діяльність бібліотеки / Упр. культури, туризму і курортів Хмельниц. облдержадмін.; Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського. – Хмельницький, 2006. – 48с.

Рубрикатор краєзнавчої картотеки

Краєзнавча картотека

Область в цілому (центр)

Бібліографічні покажчики (прав)

Населення. Демографія (прав)

Знатні люди і уродженці краю (лів)

Пам'ятники і пам'ятні місця (лів)

Історія району (центр)

Краєзнавство (прав)

Археологія (прав)

600-річчя Ярмолинець (лів)

Історія краю до 1917 року (центр)

Історія краю в Радянський період (центр)

Край в 1921-41 роках (прав)

Голодомор, репресії (лів)

Край в 1941-45 роках (прав)

60-річчя Перемоги у ВВВ(лів)

Герої і учасники ВВВ (лів)

Ярмолинеччині – 80 (лів)

Край в 1946-58 рр. (прав)

Афганістан (лів)

Край в період розбудови суверенної незалежної української держави (1991 -) (прав)

День Соборності України (лів)

День Незалежності України (лів)

Природа і природні ресурси краю (центр)

Народне господарство (центр)

Економіка, планування, бюджет, трудові ресурси (прав)

Малий бізнес (лів)

Економіка промисловості (прав)

Сільське господарство (прав)

Рослинництво, тваринництво (лів)

Нові форми господарювання (лів)

Лісове господарство, мисливство, рибальство (лів)

Охорона здоров'я. Медичні установи (центр)

Наркоманія (прав)

Санітарно-епідеміологічна служба (прав)

Фізична культура і спорт (центр)

Суспільно-політичне життя краю (центр)

Державна влада і управління в краї (центр)
Місцеві органи державної влади (лів)
Вибори (прав)
Місцеве самоврядування (прав)
Центр зайнятості населення (лів)
Охорона громадського порядку. Міліція (прав)
Військово-патріотичне, оборонно-масова робота (лів)
Релігія і церква.
Діяльність в релігійних організаціях (центр)
Культура і наукове життя краю. Освіта (центр)
Дошкільні установи. Початкова і середня школа (прав)
Середні і вищі учбові заклади (прав)
Культурно-освітня робота.
Культосвітні установи (центр)
Клуби, будинки культури, парки відпочинку (лів)
Бібліотечна справа (лів)
Музейна справа, туризм (лів)
Народознавство (лів)
Література, поезія (лів)
Преса. Друк (лів)

Мистецтво. Область в творах мистецтва (центр)

Архітектура (лів)

Художня самодіяльність, фестивалі, хореографія (лів)

Знаменні та пам'ятні дати Ярмолинецьчини на 2007 рік

7 січня – 40 років з дня народження М. П. Цимбалюка, подільського поета. Довгий час працював в редакції газети «Вперед».

13 січня – 75 років з дня народження Б. Хімічева. Народного артиста Росії. Народився в 1932 році в с. Баламутівка Ярмолинецького району.

10 березня – 45 років з дня народження В. Олійника, подільського поета. Народився в с. Луговому 10. 03. 1962 року

19 березня – 120 років від дня смерті М. А. Завадського, (7. 08. 1828 – 19. 03. 1887) польського і українського композитора і муз. педагога. народився в с. Михалківці Ярмолинецького району

11 квітня – 95 років від дня народження М. Т. Крамар – Героя Соціалістичної Праці, колишньої ланкової колгоспу с. Правдівка Ярмолинецького району. Народилася 11. 04. 1912 року.

22 травня – 35 років з дня народження Р. М. Балеми, подільського поета. Народився в с. Жилинці Ярмолинецького району 22. 05. 1972 року.

16 червня – 75 років з часу смерті М. Левицького (1866 - 1932) – прозаїк, публіцист. Народився в с. Вихилівка Ярмолинецького району.

20 червня – 100 років від дня народження М. Б. Гіліса (1907). Народився в с. Вербка-Мурована Ярмолинецького району. Професор, доктор сільськогосподарських наук.

10 серпня – 75 років від дня народження І. Г. Дацуна, доктора медичних наук, професора, академіка УАННП. Народився 1932 року в с. Соколівка Ярмолинецького району

14 вересня – 55 років від дня народження М. Гнатюка (1952 рік), українського співака, народного артиста України. Проживав в с. Монастирок Ярмолинецького району

20 вересня – 70 років з дня смерті С. Левицької (1874 - 1937) художниці, почесного члена осіннього салону в Парижі. Народилася в с. Вихилівка Ярмолинецького району

5 жовтня – 205 років від дня народження М. Гославського (1802 - 1834) польського поета, співця Поділля. Народився в с. Косогірка Ярмолинецького району

Жовтень – 65 років тому (1942) фашисти розстріляли на ст. Ярмолинці біля 15 тис. євреїв

8 листопада – 90 років від дня народження Л. М. Левицького (1917 - 1943) українського поета. Довгий час жив і працював в с. Михайлівка Ярмолинецького району.

24 грудня – 75 років з дня народження А. П. Мігалья поета, прозаїка. Народився 24. 12. 1932 року в с. Ясенівка Ярмолинецького району

2007 – 105 років від дня народження С. У. Бачинського – Героя Соціалістичної Праці, колишнього бригадира радгоспу с. Шарівка Ярмолинецького району

2007 – 190 років тому у м. Ярмолинці Проскурівського повіту був заснований осередок таємного політичного гуртка «Залізні персні» офіцером, героєм Бородіно, поетом В. Ф. Раєвським.

2007 – 465 років з часу першої згадки про с. Савинці Ярмолинецького району.

2007 – 60 років з часу перейменування с. Татаринці на с. Правдівка (1947).

2007 – 40 років з часу заснування фольклорно-етнографічного ансамблю «Ярмолинчанка» (1967). Пізніше перейменованого на «Кудрявчик»

2007 – 420 років з часу першої згадки про с. Сутківці Ярмолинецького району (1587).

Персоналії

Герої радянського Союзу

1. Баранов Володимир Петрович. Народився 05. 10. 1919 року в с. Стріхівці Ярмолинецького району. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 15. 01. 1944 року.

 Історія міст і сіл Української РСР В 26 т. Хмельницька обл.-К.: Голов. Ред. УРЕ, 1971 - 706 с.

Про Героя Радянського Союзу Баранова В.П.- С.673

 И невозможное возможно: Гордость и слава Подолій: очерки о героях Советского Союза - уроженцах Хмельницкой обл. - Львов: Каменяр, 1985-с.33

 Бугай Е.М., Макухин М.Е. Из когорты мужественных: Сборник очерков и зарисовок.- Львов: Каменяр, 1978-279 с. Про Героя Радянського Союзу Баранова В.П.-С.38

 Навечно в сердце народном (2-е изд. доп. И сир. — Минск: Гл. ред. Белорусской энциклопедии, 1977.-520 с. Про Сов. Союза Баранова В.П.-С.38

 Куций М. Плацдарм (Про Героя Рад. Союзу В.П.Баранова) // Рад. Поділля. - 1972.-23 лют.

 Баранов В. У боях за Одесу //Вперед,-1980.-26 лип.

 Баранов В. Слався, земле наша // Вперед.-1979.-6 жовт.

 Кисилевська Н. Не забувайте ветеранів // Вперед. - 1975. - 23 січ.

 Снігур О. Правду і тільки правду. // Вперед 1990.- 21 лип.

2. Пиявчик Іван Павлович. Народився 01. 02. 1913 року в с. Жилинці Ярмолинецького району. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 27. 02. 1945 року.

📖 Бугай Е.М. Макухин М.Е. Из когорты мужественных: Сб. Очерков и зарисовок. - Львов.: Каменяр, 1978.-279 с.

Про Героя Сов. Союза Пиявчика И.С-148

📖 Неравный поединок (Про Пиявчика И.) // Гордость и слава Подоли: почерки о Героях Сов. Союза уроженцах Хмельницкой обл./ Сост. М.Е.Макухин.-Львов: Каменяр, 1985.-с. 199

📖 Пиявчик Іван Павлович (Герої Радянського Союзу)// Комунист Поділля 2004.-29 вересня

📖 Снігур О.С. Правду і тільки правду. - //Вперед 1990.-21 лип.

3. Рисюк Ілля Григорович. Народився 15. 05. 1921 року в с. Соколівка Ярмолинецького району. Звання Героя Радянського Союзу присвоєно посмертно 10. 04. 1945 року. похований в братській могилі м. Каммельвіц (Німеччина).

📖 Історія міст і сіл УРСР в 26 т. Хмельницька обл.- К.: Голов. ред.УРЕ, 1971-706 с.

Про Героя Рад. Союзу Рисюка І.Г.-С.673

📖 Бугай Е., Макухин М. Герои хмельничане в боях за Родину. -Хмельницкий 1975.-С.28

Про Героя Рад. Союзу Рисюка І.Г. С.29

📖 Макухин М. І Бугай Е. Корчагінського племені // Рад. Поділля - 1975 - 10 кв.

📖 Федоров В. Історія одного подвигу (Про Героя Рад. Союзу І.Г.Рисюка) // комсомольське плем'я, 1964- 8 трав.

- 📖 Скиба Г. Герої із Соколівки // Прапор юності-1960-8 трав.
- 📖 Скиба Г. Герой Ілля Рисюк: Нарис // Вперед-1963-22 лют.
- 📖 Добрянський П. Таким запам'ятався Ілля // Вперед-1995 - 15 квітня
- 📖 Снігур О Правду і тільки правду // Вперед-1990-21 лип.
- 📖 Снігур О. Родом із Соколівки // Вперед-1995-25 лют.
- 📖 Нестерук Д. Пам'яті безсмертя героїв // Вперед-1973-30 січня
- 📖 Ткачук О. Перша любов - найдорожче // Вперед - 2003 - 9 трав.

4. Хоптяр Степан Іванович. Народився 23. 01. 1921 року в с. Грабина (нині входить до складу смт. Ярмолинець). Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 10. 04. 1945 року. загинув 29. 04. 1945 року. похований в м. Жари (Польща).

- 📖 Історія міст і сіл УРСР в 26 т. Т. 26 Хмельницька обл.-К.: Голов. ред. УРЕ, 1971-706 с.
- 📖 Бугай Е.М., Макухин М.Е. Из когорты мужественных: Сборник очерков и зарисовок. - Львов: Каменяр, 1978-279 с.
Про Героя Радянського Союзу Хоптяра С.І.-С.158
- 📖 И десять гранат не пустяк. (Про Хоптяра С.І.) «Гордость и слава Подолии: очерки о героях Советского Союза - уроженцах Хмельницкой обл. / Сост. М.Е.Макухин. - Львов: Каменяр, 1985 - с.251
- 📖 Бугай Е., Макухин М. Герои-хмельничане в боях за Родину. — Хмельницький 1975.-С.28

Про Героя Радянського Союзу Хоптяра С. І. – С28.

📖 Снігур О. Ярмолинці: (Короткі історичні нариси).
- Хмельницький 2000 64 с.

Про Героя Радянського Союзу Хоптяра СІ. с.38

📖 Горянський М. Там, де жив герой // Рад. Поділля.
- 1976.-15 трав.

📖 Вишенько Г. Звіряємо крок по героях (Про Героя
Рад. союзу С.І. Хоптяра) //Вперед.-1964.-29вер.

📖 Кутень І. Пісня про Героя Рад. Союзу Степана
Хоптяра // Вперед.-1968.- 9 трав.

📖 Патріот Вітчизни [Сторінка військово-
патріотичного виховання] //Вперед.-1973.-11
лист.

📖 Снігур О. «Гранати - до бою». // Вперед.-1995.-
25лют.

📖 Снігур О. Правду і тільки правду. // Вперед 1990.-
21 лип.

Герої Соціалістичної Праці

1. Бачинський Степан Ульянович. Народився в с. Шарівка в 1902 році. Удостоєний звання Героя Соціалістичної Праці у 1948 році за вирощування високих врожаїв зернових культур.

📖 Слободянюк П. Я., Хоптяр Ю. А. Місцеве самоврядування Хмельниччини: Нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507 с.

Про Бачинського С. У. – С.365.

2. Брика Олена Антонівна. Народилася 17. 04. 1914 року в с. Правдівка Ярмолинецького району. Присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці за

високі врожаї хліба у важкі 1946-1947 роки.
Померла 20. 09. 1980 року.

 Слободянюк П. Я., Хоптяр Ю. А. Місцеве самоврядування Хмельниччини: Нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507 с.
Про Брику О. А. – С.256.

3. Кравчук Римма Олександрівна. Народилася 1926 року в с. Болгара Ханти-Мансійського національного округу Росії. За успіхи у вирощуванні зернових та технічних культур в 1966 році була удостоєна звання Героя Соціалістичної Праці.

 Вільчинська О. Неспокійна посада. [Про героя Соц. Праці, директора радгоспу “Шарівка” Сафонову Р. О.]. // Рад. Поділля. – 1966. – 12 липня.

 Гайдамашко В. Пропагандист, вихователь, наставник: З досвіду роботи Рими Олександрівни Кравчук. // Вперед. – 1978. – 23 травня.

 Дмитрієнко М. Шлях до щастя. [Про директора радгоспу “Шарівка” Ярмолинецького району Р. О. Сафонову]. // Радянська жінка. – 1967. -№ 3. – с. 2 – 3.

 Слободянюк П. Я., Хоптяр Ю. А. Місцеве самоврядування Хмельниччини: Нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507 с.
Про Кравчук Р. О. – С.360-361.

 Сидорчук О., Рибицький К. Директор. З комуніста бери приклад. // Вперед. – 1969. – 10 січня.

4. Крамар Марія Трохимівна. Народилася 11. 04. 1913 року в с. Правдівка Ярмолинецького району. За високі врожаї зернових культур в 1948 році була удостоєна звання Героя Соціалістичної Праці.

 Слободянюк П. Я., Хоптяр Ю. А. Місцеве самоврядування Хмельниччини: Нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507 с.
Про Крамар М. Т. – С.255.

5. Малюк Микола Мефодійович. Народився в с. Слобідка-Глушковецька Ярмолинецького району 05. 05. 1928 року. звання Героя Соціалістичної Праці присвоєно 23. 06. 1966 року за високий збір зернових.

 Весняна повинь ветерана (М. М. Малюк) // Вперед. – 2004. – 19 листопада.

 Гарасюк В. У бригаді Героя. // Вперед. – 1967. – 7 жовтня.

 Слободянюк П. Я., Хоптяр Ю. А. Місцеве самоврядування Хмельниччини: Нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507 с.
Про Малюка М. М. – С.185.

6. Шувера Оксана Савеліївна. Народилася в с. Правдівка Ярмолинецького району 05. 03. 1903 року. За високі врожаї зернових та цукрових буряків була удостоєна звання Героя Соціалістичної Праці 16. 02. 1948.

 Борецька В. Добрий слід. // Вперед. – 1966. – 25 січня.

- 📖 Глейх З. Високе покликання // Рад. Поділля. – 1953. – 4 червня.
- 📖 Кузнєцов В. Золоті руки // Рад. Поділля. – 1963. – 24 лютого.
- 📖 Монастирська Г. Праця звеличує людину // Рад. Поділля. – 1959. – 1 січня.
- 📖 Слободянюк П. Я., Хоптяр Ю. А. Місцеве самоврядування Хмельниччини: Нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507 с.
Про Шуверу О. С. – С.254-255.
- 📖 Чужа О. Високі врожаї цукрових буряків: з досвіду ланки Героя Соц. Праці О. С. Шувери. – К, 1958. – 9с.
- 📖 Шевчук С., Снігур О. Тридцять перша осінь // Вперед. – 1962. – 12 вересня.

Вчені

1. Богач Петро Григорович. Народився 30. 01. 1918 року в с. Соколівка Ярмолинецького району. Фізіолог і біофізик, академік АН УРСР. Помер 23. 06. 1981 року.
 - 📖 Богач Петро Григорович // Слободянюк П. Я., Хоптяр Ю. А.
 - 📖 Місцеве самоврядування Хмельниччини: Нариси, історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький, 2004. – С. 300
 - 📖 Богач Петро Григорович // Вчені Хмельниччини: Бібліограф. покаж. – Хмельницький, 1988 рік. – С. 4
 - 📖 Болюк М. Зодчий від науки. // Вперед. – 1993. – 12 вересня.
 - 📖 Добрянський П. Людина і академік. // Вперед. – 2001. – 21 червня.

📖 Ругін С. Живий серед живих. // Вперед. – 2001. – 7 липня.

2. Гіліс Михайло Борисович. Народився 1907 року в с. Вербка-Мурована. Доктор сільськогосподарських наук, професор.
 - 📖 Слободянюк П. Я., Хоптяр Ю. А. Місцеве самоврядування Хмельниччини: Нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507 с.
Про Гіліса М. Б. – С.172

3. Дацун Іван Григорович. Народився 10. 08. 1932 року в с. Соколівка Ярмолинецького району. Доктор медичних наук, професор, академік УАННП.
 - 📖 Слободянюк П. Я., Хоптяр Ю. А. Місцеве самоврядування Хмельниччини: Нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507 с.
Про Дацуна І. Г. – С.300
 - 📖 Снігур О. Тернами – у велику науку // Вперед. – 2004. – 18 грудня.

4. Лис Петро Васильович. Народився 1930 року в смт. Ярмолинці. Професор медичних наук. Помер 28. 12. 1982 року.
 - 📖 Снігур О. У пошуках «золотого руна» // Вперед. – 2002. – 19 січня.
 - 📖 Снігур О. Життя для людей // Вперед. – 2005. – 15 липня.
 - 📖 Снігур О. Життя для людей // Вперед. – 2005. – 29 липня.

5. Мороз Гнат Максимович. Народився в грудні 1919 року в с. Глушківці Ярмолинецького району. Доктор медичних наук, професор. Помер в 2001 році.

📖 Слободянюк П. Я., Хоптяр Ю. А. Місцеве самоврядування Хмельниччини: Нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507 с.

Про Мороза Г. М. – С.184.

📖 Снігур О. Перевіреним життям // Вперед. – 2001. – 1 грудня.

6. Сельський Володимир Олександрович. Народився 13. 10. 1883 року в с. Вихилівка Ярмолинецького району. Геофізик, геолог, академік АН УРСР. Помер 18. 11. 1951 року.

📖 Слободянюк П. Я., Хоптяр Ю. А. Місцеве самоврядування Хмельниччини: Нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507 с.

Про Сельського В. О. – С.258.

📖 Назаренко Є. Академік з Вихилівки // Поділля. – 1995. – 11 серпня.

📖 Фурман Б. На вершині науки // Вперед. – 1994. – 6 серпня.

📖 Фурман Б. На вершині геофізики // Вперед. – 2001. – 17 листопада.

📖 Цимбалюк М. Подвижник геофізики // Вперед. – 1992. – 30 квітня.

Красзнавці

1. Гуменюк Степан Костянтинівич. Народився в с. Михайлівка Ярмолинецького району 14. 12. 1914

року. Вчений-історик, краєзнавець-дослідник, бібліограф Поділля. Помер 26. 10. 1991 року.

📖 Гуменюк Степан Костянтинівич // Лауреати обл. премій Хмельниччини: бібліографічний покажчик. – Хмельницький, 2004. – С.6-7.

2. Снігур Олександр Семенович. Народився в 1933 році в с. Слобідка-Олексинецька Городецького району. Історик, краєзнавець Ярмолинець, журналіст газети «Вперед».

📖 Снігур О. С. Квітка єднання. // Вперед. – 2005. – 1 січня.

📖 Снігур О. С. Ярмолинці (короткі історичні нариси). – Хмельницький, 2000. – 47с.

📖 Снігур О. С. Ярмолинці: [Вірш]. // В кн.: Ярмолинецькі самоцвіти. – Ярмолинці, 2001.

📖 Фурман Б. На вчителя рівняю крок. // Вперед. – 2005. – 10 квіт.

Письменники та поети рідного краю

1. Балема Ростислав Миколайович. Народився 22. 05. 1972 року в с. Жилинці Ярмолинецького району. Автор 4 збірок поезій. Член Національної Спілки письменників України з 2003 року.

📖 Літературна Хмельниччина ХХ століття: Хрестоматія. – Хмельницький, 2005. – 606с.
Про Балему Р. М. – С.576.

2. Войчишен-Лугівський Петро Іванович. Народився в с. Лугове Ярмолинецького району 01. 11. 1938 року. Драматург.

📖 Драматург Петро Войчишен-Лугівський і його п'єси: Статті, рецензії, відгуки, листи, методичні

- розробки уроків, фото літопис життя і творчості.
– Хмельницький, 2004. – 119с.
- 📖 П'єси – його кредо. // Вперед. – 2005. – 4 листопада.
- 📖 Слободян С. Незабутня зустріч. // Вперед. – 2006. – 13 жовтня.
- 📖 У п'єсах життя без прикрас. // Вперед. – 2004. – 28 вересня.
3. Гонта Віктор. Народився 24. 04. 1950 року в с. Солобківці Ярмолинецького району. Прозаїк, журналіст. Автор оповідань, повістей, роману.
- 📖 Гонта В. Моя перша любов: оповідання. – Київ, 1984. – 80с.
- 📖 Савчук Н. Роман земляка. // Вперед. – 1995. – 5 серпня.
- 📖 Покликала проза. // Вперед. – 2006. – 15 вересня.
4. Гордієнко Кость Олексійович. Народився 03. 10. 1899 року в с. Микитинці Ярмолинецького району. Український, радянський письменник. Лауреат державної премії ім. Т. Шевченка. Помер 17. 12. 1993 року.
- 📖 Гордієнко К. Літописець із Микитинців. // Вперед. – 1999. – 3 жовтня.
- 📖 Зупанець А. Живе пам'ять про земляка. // Вперед. – 2006. – 24 листопада.
- 📖 Олійник В. Літописець села. // Поділля. – 1994. – 30 вересня.
- 📖 Смолич Ю. І праця невсипуща. // Подільські Вісті. – 1994. – 1 жовтня.
- 📖 Фурман Б. Подарунок землякам. // Вперед. – 1993. – 8 грудня.
- 📖 Фурман Б. Кошовий літератури. // Вперед. – 1999. – 1 січня.

- 📖 Фурман Б. Кошовий літератури. // Вперед. – 1999. – 2 жовтня.
- 📖 Фурман Б. Співець краси земної. // Вперед. – 1999. – 30 жовтня.
- 📖 Цимбалюк М. Літописець із Микитинців. // Вперед. – 1991. – 12 жовтня.

5. Гославський Маурицій. Народився в 1802 році в с. Косогірка Ярмолинецького району. Польський поет, співець Поділля. Помер в 1834 році.

- 📖 Нариси історії: на допомогу вчителю. – Хмельницький, 1990. – 328с.
Про М. Гославського – С.162.
- 📖 Осетрова Г. Маврицій Гославський. // Прапор жовтня. – 1990. – 25 серпня.
- 📖 Українська радянська енциклопедія. Т. 3. – Київ, 1979. –
Про М. Гославського – С.126.

6. Коваль Микола Іванович. Народився в с. Боднарівка 15. 09. 1940 року. Поет, дитячий письменник.

- 📖 Гуменюк А. Ювілей у колі земляків. // Вперед. – 2005. – 7 жовтня.
- 📖 Добра Вам, люди! Побажання поета Миколи Ковалю. // Вперед. – 2004. – 1 січня.
- 📖 Фурман Б. Говорить дитинство. // Вперед. – 2003. – 8 лютого.
- 📖 Фурман Б. Солодке слово «полину». // Вперед. – 2004. – 28 грудня.
- 📖 Фурман Б. Талантом наповнене серце: 65 років М. Ковалю. // Вперед. – 2005. – 23 вересня.
- 📖 Фурман Б. Багаті строфи патріотикою. // Вперед. – 2005. – 4 листопада.

📖 Фурман Б. Зацвіли «Петрові» батоги. // Вперед. – 2006. – 15 вересня.

7. Левицький Модест Пилипович. Народився в с. Вихилівка Ярмолинецького району 1866 року. Прозаїк, публіцист. Помер 16. 06. 1932 року.

📖 Вихилівський корифей граматики. // Вперед. – 2006. – 21 липня.

📖 Дорохов В. Лікар Лесі Українки. // Вперед. – 1992. – 7 листопада.

📖 Енциклопедія українознавства Т. 4. – Київ, 1996. – 1590с.

Про М. Левицького – С.1269.

📖 Сваричевський А. Краса України – Поділля: нариси. – Хмельницький, 1991. – 48с.

Про М. Левицького – С.25.

📖 Сваричевський А. Лікар і письменник // Подільські Вісті. – 2006. – 18 липня.

📖 Українська радянська енциклопедія Т. 6. – Київ, 1981.

Про М. Левицького – С.89.

8. Левицький Леонід Миколайович. Народився 08. 11. 1917 року. Український поет. Довгий час жив і працював в с. Михайлівка Ярмолинецького району. Загинув 27. 12. 1943 року.

📖 Мацько В. Пісня його не згасне. // Вперед. – 1987. – 3 січня.

📖 Українські письменники. Т. 5. – Київ, 1965.

Про Л. Левицького – С.31-32.

📖 Фурман Б. У поезії – патріотизм. // Вперед. – 2004. – 8 травня.

9. Мазур Валентин Васильович. Народився 02. 04. 1953 року в смт. Вінківці. Живе і працює в смт.

Ярмолинці з 1984 року. Голова районної Ради.
Автор трьох збірок віршів.

📖 Мазур В. Лід покаяння. // В кн.: Ярмолинецькі самоцвіти. – Ярмолинці, 2001.

📖 Мазур В. Єдине ціле. // Вперед. – 2005. 4 листопада.

10. Мігаль Анатолій Петрович. Народився 24. 12. 1933 року в с. Ясенівка Ярмолинецького району. Прозаїк, гуморист.

📖 Мігаль А. Подарунок: гумореска. // Вперед. – 1978. – 14 березня.

📖 Мігаль А. Синичка: вірш для малят. // Вперед. – 1987. – 28 лютого.

📖 Мігаль А. Опікун: Оповідання. // Вперед. – 1992. – 24 жовтня.

11. Олійник Володимир Григорович. Народився 10. 03. 1962 року в с. Луговому Ярмолинецького району. Подільський поет.

📖 Олійник В. Скрипка вічності: поезії. – Хмельницький, 1990. – 69с.

📖 Олійник В. Обеліск на шкільному подвір'ї: поема, вірші. – Хмельницький, 1991. – 64с.

📖 Олійник В. Моєму Луговому. // В кн.: Ярмолинецькі самоцвіти. – Ярмолинці, 2001.

📖 Олійник В. Балада про барвінки. // Вперед. – 1991. – 14 лютого.

📖 Олійник В. Дубняк: з нових поезій. // Вперед. – 1991. – 20 липня.

12. Савчук Людмила Павлівна. Народилася 01. 10. 1935 року в с. Шарівка Ярмолинецького району.

Дитяча поетеса. Член Національної Спілки письменників України з 2005 року.

📖 Савчук Л. Колисаночки малятам. – В кн.: Кульбовський М. З подільського кореня. – Хмельницький, 2004. – с.17.

📖 Савчук Л. Підростай Іваночку. // В кн.: Ярмолинецькі самоцвіти, 2001.

13. Фурман Борис Антонович. Народився 1955 року в с. Волудринці Ярмолинецького району. Заступник редактора районної газети «Вперед». Член Національної Спілки журналістів України.

📖 Коваль М. Перший засів удався. // Вперед. – 2006. – 26 травня.

📖 Снігур О. Коли слово сонцем сходить. // Вперед. – 2005. – 11 березня.

📖 Фурман Б. Волудринці. // В кн.: Ярмолинецькі самоцвіти, 2001.

📖 Фурман Б. Спогад. // Вперед. – 2001. – 27 жовтня.

Композитори, артисти

1. Атаман Володимир Петрович. Народився 23. 12. 1924 року в с. Правдівка Ярмолинецького району. Художній керівник ансамблю «Козаки Поділля», композитор. Помер 10. 12. 1998 року.

📖 Атаман Володимир. // В кн.: Слободянюк П. Я. Культура Хмельниччини. – 1995. – С.298.

📖 Люшня М. Ми Вас пам'ятаємо, маестро. // Подільські Вісті. – 2004. – 23 грудня.

📖 Сергієнко М. Маестро з Правдівки. // Вперед. – 2003. – 4 лютого.

📖 Слободянюк П. Я., Хоптяр Ю. А. Місцеве самоврядування Хмельниччини: Нариси історії

місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507 с.
Про Атамана В. – С.258.

2. Балема Микола Опанасович. Народився 01. 05. 1948 року в с. Жилинці Ярмолинецького району. Композитор, народний артист України, художній керівник ансамблю «Козаки Поділля.»

📖 Балема М. О. // В кн.: Слободянюк П. Я. Культура Хмельниччини. – 1995. – С.208.

📖 Карась П. Заприязнитися з козаками й козачками. // Подільські Вісті. – 1996. – 15 лютого.

📖 Сергієнко М. Подих козацьких мелодій. // Вперед. – 2003. – 8 лютого.

📖 Слободянюк П. Я., Хоптяр Ю. А. Місцеве самоврядування Хмельниччини: Нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507 с.
Про Балему М. – С.193.

3. Гнатюк Микола. Народився 14. 09. 1952 року. Довгий час жив і навчався в школі с. Монастирок Ярмолинецького району. Відомий український співак, народний артист України.

📖 Гнатюк М. В. // Слободянюк П. Культура Хмельниччини. – Хмельницький, 1995. – С. 292.

📖 Співає Микола Гнатюк: Пісенник. – Київ: Музична Україна, 1988. – 56с.

4. Гжегожевські Вадим та Євген. Народилися 06. 09. 1959 року в с. Солобківці Ярмолинецького району. Співаки, композитори, вчителі. Члени Всеукраїнської музичної спілки Асоціації

естрадних діячів України, солісти Хмельницької філармонії.

- 📖 Гжегожевські В. та Є. Мелодії родоцвіту: збірник пісень. – Хмельницький, 2000.
- 📖 Заспіваємо на Новий рік. // Шкільний світ. – 2005. – грудень.
- 📖 Кабачинська С. З іскри – полум'я: духовне відродження. // Радянське Поділля. – 1991. – 5 січня.
- 📖 Савчук Б. Народжені музикою. // Вперед. – 1995. – 29 липня.
- 📖 Ровінська Г. Наш фестиваль проводився в Києві. // Шкільний світ. – 2006. - №10.

5. Завадський Михайло Адамович. Народився 07. 08. 1827 року в с. Михайлівці Ярмолинецького району. Український та польський композитор та музичний виконавець. Помер 19. 03. 1887 року.

- 📖 Волошук В. Багата у нас спадщина. Збережемо її. // Вперед. – 2003. – 25 січня.
- 📖 Завадський М. А. // В кн. Українська радянська енциклопедія. Т. 5. – Київ, 1996. – С.113.
- 📖 Завадський М. А. // В кн. Артисти, композитори, художники Хмельниччини. – Хмельницький, 1989. – С.34.
- 📖 Слободянюк П. Я., Хоптяр Ю. А. Місцеве самоврядування Хмельниччини: Нариси історії місцевих громад Ярмолинецького району. – Хмельницький: Поділля, 2004. – 507 с.
Про Завадського М. – С.29.

6. Зарембовський Анатолій Григорович. Народився в с. Монастирок Ярмолинецького району.

Відомий кіноартист, ведучий актор театру
Марка Розовського.

📖 Фурман Б. Зарубіжжя аплодує нашим. // Вперед.
– 2004. – 23 листопада.

7. Круть Світлана. Народилася в с. Іванківці
Ярмолинецького району. Актриса театру ім.
Карпенка-Карого. Знімалася в багатьох фільмах.

📖 Снігур О. А дні її – театр і кіно // Вперед. – 2001.
– 20 січня.

📖 Фурман Б. Акторка кіно з Іванківців // Вперед. –
2004. – 15 червня.

8. Нагорний Леонід Сергійович. Народився 25. 03.
1924 року в с. Баламутівка Ярмолинецького
району. Самодіяльний композитор, керівник
самодіяльного народного хору «Барвінок».

📖 Нагорний Л. С. // В кн. Артисти, композитори,
художники Хмельниччини. – Хмельницький,
1989. – С.38.

📖 Нагорний Л. Любите прекрасне. // Вперед. –
1973. – 1 вересня.

9. Хімичев Борис. Народився 13 січня 1932 року в с.
Баламутівка Ярмолинецького району. Народний
артист Росії.

📖 Фурман Б. Зірки народжуються в Баламутівці. //
Вперед. – 2003. – 3 травня.

10. Широкий Петро Павлович. Народився 08. 06.
1933 року. бувший керівник народного
фольклорно-етнографічного ансамблю

«Кудрявчик». Заслужений працівник культури України. Помер 03. 04. 2004 року.

- 📖 Зі спадщини батька. // Вперед. – 2005. – 11 березня.
- 📖 Плескали аматорам глядачі. // Вперед. – 2000. – 19 серпня.
- 📖 Широкий П. Покладу я кладку. Ой під вишенькою. // В кн.: Ярмолинецькі самоцвіти, 2001.
- 📖 Широкий П. // Слободянюк П. Культура Хмельниччини. – Хмельницький, 1995. – С. 160.

Художники

1. Левицька Софія Пилипівна. Народилася 09. 03. 1874 року в с. Вихилівка Ярмолинецького району. Художниця, почесний член «Осіннього салону» в Парижі. Померла 20. 09. 1937 року.

- 📖 Левицька Софія. В кн.: Енциклопедія українознавства. Т. 4. – Київ, 1996. – С.1265.
- 📖 Назаренко Є. Художниця з Вихилівки. // Вперед. – 1993. – 21 квітня.
- 📖 Назаренко Є. Дивосвіт Софії Левицької. // Подільські Вісті. – 1995. – 8 серпня.
- 📖 Фурман Б. Краса творінь на полотні. // Вперед. – 2002. – 27 квітня.

2. Рубо Франц Олексійович. Народився 05. 06. 1856 року. російський живописець, баталіст, майстер панорамного живопису. У 1882 році написав картину «Вулиця в Ярмолинцях», за яку йому присудили академічне звання. Помер 13. 03. 1928 року.

- 📖 Історія міст і сіл УРСР. Хмельницька область. – Київ, 1971. – 707с.

- Про Рубо Ф. – С.644.
- 📖 Одну з найвідоміших своїх картин Ф. Рубо написав в Ярмолинцях. // Є. – 2004. – 9 вересня. – с.14.
 - 📖 Співак В. Історія однієї картини. // Вперед. – 2003. – 27 вересня.
 - 📖 Фурман Б. Поїздка зі знаком «плюс». // Вперед. – 2000. – 1 квітня.
 - 📖 Ярмолинці прославили художника. // Хмельниччина. – 2004. – 19 листопада.

3. Француз Олена Йосипівна. Народилася 06. 11. 1925 року в смт. Ярмолинці. Художник тканин і килимів.

- 📖 Француз Олена Йосипівна. // В кн. Артисти, композитори, художники Хмельниччини. – Хмельницький, 1989. – С.53.
- 📖 Фурман Б. Яскраві барви таланту. // Вперед. – 1990. – 1 лютого.
- 📖 Фурман Б. Узори на килимах. // Вперед. – 2005. – 15 липня.

Вікторини

Красназавча вікторина

«Історія в струнах бринить»

1. В якому році вперше згадуються наші Ярмолинці?
(перша згадка про Ярмолинці припадає на 1400 рік)
2. Хто був першим володарем нашого містечка?
(хорватинець Ходько)
3. В якому році було надане Магдебурзьке право?
(1455 рік)
4. Який монастир діяв на території нашого містечка до 1832 року?
(монастир ченців-бернардинів)
5. За яким зразком було збудовано костьол в районі ярмаркових площ?
(за зразок взято Варшавський Бернардинський храм)
6. Який ярмарок було перенесено з містечка Тинни у Ярмолинці?
(Петропавловський ярмарок)
7. В якому році Т. Г. Шевченко проїздив через наше містечко?
(1812 рік)
8. Хто з видатних живописців побував в містечку і написав відому картину, за яку отримав академічне звання?
(Ф. Рубо, «Вулиця в Ярмолинцях»)
9. В Якому році було засновано політичний гурток «Залізні персні» В. Ф. Раєвським?
(1817 рік)

10. В якому році було знайдено гармату з гербом Ярмолинецьких і де вона зберігалася?
(1823 рік, зберігалась у панів Орловських)

Вікторина-екскурс
«Поети-земляки»

1. Хто з поетів-земляків пише для дітей?
(А. Цюпак, Л. Савчук, М. Коваль)
2. Скільки видав збірок поет родом з с. Боднарівка М. Коваль?
(8 збірок)
3. В якому селі нашого району народився драматург П. Войчишен-Лугівський?
(с. Лугове)
4. Хто з місцевих поетів працює в редакції газети «Вперед»?
(Б. Фурман)
5. Які збірки видав В. Мазур, назви?
(«Повінь душі», «Зоряний оберіг», «На зустріч сонцю»)
6. Брати піснярі?
(Євген та Вадим Гжегожевські)
7. Хто з місцевих поетів видав збірку «Колесо огляду»?
(М. Швець)
8. Кому з поетів належать віршовані рядки:
«Україно, моя берегине,
Без якої в світі не жить»
(М. Коваль, вірш «Україні»)
9. Збірка якого подільського поета називається «Під кобзарєвою зорею»?
(В. Олійник)

Після відповіді на кожне запитання вікторини, додається невеличкий екскурс, тобто коротенька розповідь про автора, його творчість, життєвий шлях.

Наприклад: запитання №4. Хто з місцевих поетів працював в редакції газети «Вперед»?

Відповідь: Борис Антонович Фурман.

Додаток: Б. А. Фурман народився в 1955 році в с. Волудринці Ярмолинецького району. На журналістській роботі з 1979 року. друкувався в Книзі Пам'яті, колективних збірках, обласних та республіканських виданнях. Член Національної Спілки журналістів України та Асоціації спортивних журналістів України. Нині – заступник редактора районної газети «Вперед». Автор двох збірок поезій. В 2005 році вийшла його збірка «Я сіяв хату» і у 2006 році поетична збірка «Каштан».

Сценарій

“Ти народився на Поділлі, - це рідний край –
земля твоїх дідів...”

/Поетична зустріч з земляком Володимиром Олійником/

Життєвий і творчий шлях Володимира Григоровича
Олійника

із циклу “Література рідного краю”

Книжкова виставка

“Отак і йду стежиною тією, яку бабуся вишила мені”

На ній представлені твори поета та колективні
збірки де друкуються поезії та книги про автора.

На столику: вишитий рушник, квіти, хлібина,
калина.

Ведучі в українській формі.

Звучить пісня “Поділля” у виконанні М. Гнатюка.

Ведуча: - Євдокія Федорівна Трачук, зав. дитячою
районною бібліотекою в одній із своїх поезій
сказала:

Криничної води струмки цілющі

З джерел Яролинецьких вплива,

І наші корені столітні і могутні

З народного напившись джерела.

Багаті літературні традиції нашого краю.

Чарівний куточок нашого Поділля оспіваний
у піснях і легендах з його сивою давниною і

славним бунтарським минулим. Багата історія краю подіями і видатними людьми. Ми пишаємось іменами десятків і сотень земляків, які були і є взірцем для молоді всіх поколінь. Наша Ярмолинецька земля народила і виховала чотирьох Героїв Радянського Союзу, двох повних кавалерів орденів Слави, вісім Герої Соціалістичної Праці, двох академіків, чотирьох докторів технічних наук, трьох докторів медичних наук, фізіологів, біофізиків, геологів, геофізиків, композиторів, артистів, письменників, поетів.

Ведучий: Сьогоднішню поетичну зустріч відкриває присутній у нашому залі поет-земляк Володимир Григорович Олійник.

/Якщо поет по якійсь причині не приїхав роль поета може зіграти учень/.

Поет: Народився я 10 березня 1962 року в мальовничому селі Лугове, що на Ярмолинеччині Хмельницької області. Батько Григорій Григорович тривалий час працював інженером колгоспу. Він закінчив Київську сільськогосподарську академію. Мати, Поліна Федорівна, учителька математики з вищою педагогічною освітою. Дід Григір загинув на війні, десь у Карпатах, у 1944 році. Дід Федір воював, мав

поранення, вчив мене малого стругати дошки, помер як мені було 7 років. Бабуня Фіона, його дружина, сердечно раділа мені школярикові, коли я, по дорозі зі школи, заходив її навістити. Таким же улюбленим онуком був я у бабусі Ганни, вдови по дідові Григору, яка виховувала мене з колиски.

Той поетичний світ який я маю в душі, великою мірою був ще з дитинства закладений в мене бабунею, її піснями, легендами й переказами, біблійними оповідями, молитвами. Це великий духовний заряд народної пам'яті, високої моральності, незнищеності народного духу наперекір системі яка потоптала святе.

Оця духовність, велика любов до читання і постійне захоплення вічно мінливим світом рідної природи, напевно, й спонукали до творчості. Писати вірші почав у 8 класі під впливом поезії Лесі Українки, Сергія Надсона, Андрія Малишка. Записував пісні, які мені наспівувала бабуся, вів щоденники, мріяв про творчість.

Закінчивши Лугівську восьмирічну школу, продовжив навчання в 9-му класі середньої школи №3 м. Хмельницького. Закінчивши школу працював на меблевій фабриці і готувався до вступу в інститут. У 1980 році став студентом Кам'янець-Подільського педінституту (філологічний факультет, рідна мова і література). Почав відвідувати

літературну студію при газеті “Прапор Жовтня” в якій 16 січня 1981 року і з’явився мій перший друкований вірш “Сільські музики”. Потім був дебют в обласній молодіжній газеті “Корчагінець”, де торішній керівник обласного літоб’єднання Аполлінарій Мацевич видав аванс на майбутнє, написавши “він справді поет”. У 1984 році закінчив з відзнакою інститут, відбув службу в армії; з 1986 року почав працювати науковим співробітником державного архіву області. Згодом через кілька років працював секретарем в справах неповнолітніх Хмельницького райвиконкому, коректором Хмельницького редакційного відділу. Вдячний долі, що скрізь на своїй життєвій дорозі зустрічав чуйних і добрих людей, про що є вірші: “Моїм хорошим людям”.

Читач: Володимире Григоровичу! Я цей вірш знаю напам’ять і хочу зараз його прочитати. Це із вашої збірки “Обеліск на шкільному подвір’ї”.
Декламує вірш “Моїм хорошим людям”.

Спасибі вам за доброту,
За ясність розуму і серця теплоту,
Дні найсвітліші – вами обігріті –
Спасибі, що ви є на цьому світі.

Спасибі тим, кого уже нема.
Сльозу змахну на вітрі крадькома, -
Їх душі – це дерева, трави, квіти –
Хорошим людям - і по смерті жити.
Спасибі, що не збивсь на манівці,
Що віра є тримать перо в руці
А віра є – то мужність правди буде –
Так вчили ви – мої хороші люди.

З ким був я, з ким ще буду на землі,
Однаково чи в місті, чи в селі,
Світились очі – чисті, світанкові,
В них прочитав я заповіт любові.

У поїздах, автобусах, попутках
Ви дарували ніжні незабудки.
В словах, усмішках, поглядах ясных, -
Я б нещасливим, бідним був без них.

Нічого не скажу про злих, недобрих,
Чії слова і погляди, як довбні.
Їм віри в доброту схитнуть не вдасться...
Мої хороші, вам бажаю щастя!

Хай ваші дні немарно пропливають,
Хай друзі щирі вас не забувають,
Хай втома витікає із долонь. –
Спасибі вам. Несіть живий вогонь.

Ведуча: Сьогодні ми підготували виставку ваших книг. Багато з присутніх прилучились до

вашої поезії, яка зачепила своєю мелодійністю, правдивістю життя їхні серця.

Бібліотекар: Схвальні відгуки на ці видання надіслали письменники-академіки Олесь Гончар, Микола Жулинський, відомі поети Микола Сом, Петро Карась, Дмитро Білоус, поетеса Маруся Няхай (Чехія), кандидат філологічних наук Галина Черниш. У періодиці друкуються статті та рецензії. У 1987 році Володимир Григорович був удостоєний звання лауреата обласного поетичного конкурсу молодіжної газети “Корчагінець”.

Читач: Яке кредо у творчості ви сповідуєте?

Поет: Я вже говорив, що на поезію мене надихали слова-вірші А. Малишка. Колись він висловився: “Поезія – це діло совісне, не грайся нею безпричинно”. Це і є моє кредо. У міру своїх життєвих і творчих можливостей, прагну зробити і свій внесок в духовне відродження рідного народу.

Бібліотекар: Орієнтуючись на назву нашого заходу, хотілося б послухати і Вас юні поети – початківці нашого літературного об’єднання “Первоцвіт”. Розкрийте своїми поезіями красу Поділля, висловіть своє ставлення до рідного краю.

/члени літературного об'єднання “Первоцвіт” читають власні твори про батьківську хату, мамин квітник, селище в якому народилися, Поділля, Україну/.

Поет: Хочу подякувати всім юним поетам за вірші і сказати такі слова (вони із мого вірша “Роздуми над суттю”).

Вірити, що книга не остання,
Що цей день продовжить інші дні,
Що і завтра, як завжди, - світання
І листочки юні – навесні...

Бібліотекар:Хочу від Вашого імені подякувати Володимиру Григоровичу за те, що він уважив нас і сьогодні ми провели цікаву і змістовну зустріч, яка залишиться в пам'яті надовго. Дякуємо Вам, Володимире Григоровичу. Надіємось, що такі зустрічі з вами в нас будуть частішими.

Зміст

Передмова.....	3
Складники краєзнавчої роботи	4
Краєзнавчий фонд. Довідково-бібліографічний апарат	5
Соціокультурна діяльність з краєзнавства.....	7
Клуби за інтересами	14
Центр регіональної інформації в сільській бібліотеці	16
Рекомендована література	19
Додаток №1 (Рубрикатор краєзнавчої картотеки)	20
Додаток №2 (Календар знаменних дат)	24
Додаток №3 (Персоналії).....	27
Додаток №4 (Вікторини).....	47
Додаток №5 (Сценарій).....	50